

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-6.711.14.2026
Warszawa, 17 września 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na interpelację nr 18599 Posła na Sejm RP Pana Zbigniewa Sosnowskiego z dnia 21 lipca 2026 r., uprzejmie informuję, co następuje.

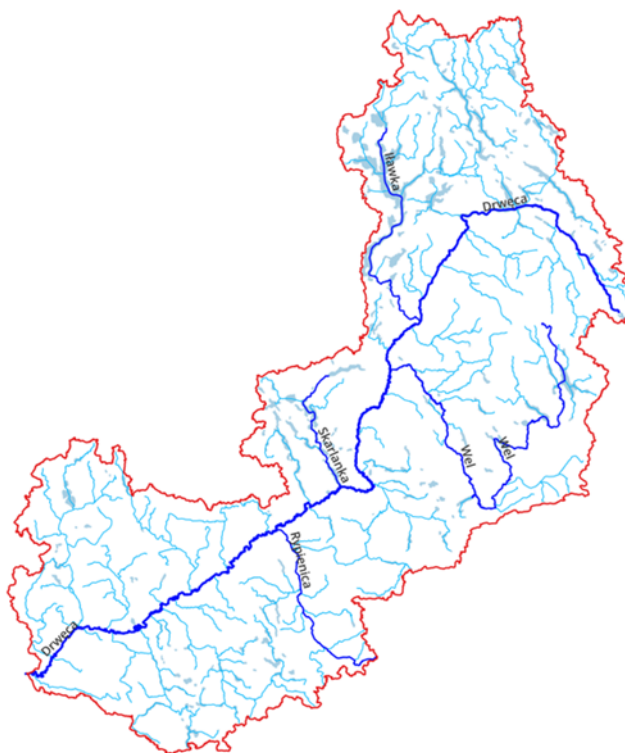
Odpowiadając na pytanie dotyczące monitoringu poziomu wód w rzece Drwęcy i jej dopływach, przekazuję informacje uzyskane od Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowego Instytutu Badawczego (IMGW-PIB), który pełni Państwową Służbę Hydrologiczno- Meteorologiczną (PSHM) w zakresie monitoringu, prognozowania i ostrzegania meteorologiczno-hydrologicznego- również dla zjawiska suszy (przede wszystkim w zakresie atmosferycznej i hydrologicznej fazy suszy). Zadania te są określone w art. 376 ustawy Prawo wodne i dotyczą między innymi meteorologicznej i hydrologicznej osłony kraju, prowadzonej przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, 365 dni w roku. W tym celu IMGW-PIB posiada i utrzymuje sieć pomiarowo-obserwacyjną, zbiera, opracowuje dane pomiarowe, monitoruje na bieżąco aktualną sytuację meteorologiczną i hydrologiczną, wykonuje modelowanie zjawisk w atmosferze i hydrosferze, opracowuje prognozy meteorologiczne i hydrologiczne, opracowuje i dystrybuje ostrzeżenia meteorologiczne i hydrologiczne, a także wykonuje opracowania i badania z zakresu hydrologii i gospodarki wodnej.

Produkty meteorologiczne i hydrologiczne są opracowywane i dostarczane do zdefiniowanych w rozporządzeniu odbiorców, w tym PGW WP i innych podmiotów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 października 2023 r. w sprawie ostrzeżeń, prognoz, komunikatów, biuletynów i roczników państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej i państwowej służby geologicznej (Dz. U. 2023 poz. 2430). Produkty i dane IMGW-PIB są również publikowane w serwisach i aplikacjach IMGWPIB, m. in. Serwisie hydrologicznym IMGW-PIB (hydro.imgw.pl), służącym do monitorowania aktualnej i prognozowanej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej – zwłaszcza w sytuacji zagrożenia powodzią lub suszą, Serwisie meteorologicznym (meteo.imgw.pl) i innych serwisach tematycznych.

Są one również dostępne na stronie dane.publiczne.imgw.pl oraz aplikacji mobilnej IMGW-PIB. Informacje o bieżącej i prognozowanej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej, w tym ostrzeżenia, są dodatkowo prezentowane podczas krajowych, wojewódzkich sztabów kryzysowych i przekazywane mediom w formie komunikatów oraz wywiadów.

W celu identyfikacji obszarów najbardziej dotkniętych suszą hydrologiczną wykorzystuje się wydane ostrzeżenia hydrologiczne przed suszą hydrologiczną. W latach 2020-2022 ostrzeżenia hydrologiczne przed suszą były wydawane sezonowo - od 1 maja do 31 października (zgodnie z obowiązującymi w tych latach instrukcjami wewnętrznymi w IMGW-PIB). Od 1 maja 2023 roku ostrzeżenia przed suszą są opracowywane i wydawane przez cały rok.

Na obszarze osłony zlewni Drwęcy, wykonywanej przez Biuro Prognoz Hydrologicznych w Gdyni, Wydział Prognoz i Opracowań Hydrologicznych w Gdyni wydał w latach 2020-2025 25 ostrzeżeń hydrologicznych przed suszą hydrologiczną, w przypadku, gdy przepływ wody w rzece spadał poniżej umownego przepływu granicznego (SNQ – średni niski przepływ) lub gdy prognozy wskazują, że może on nie zostać osiągnięty w ciągu kolejnych 10 dni.

Rys.1 Drwęca wraz z dopływami objętymi programem pomiarowym

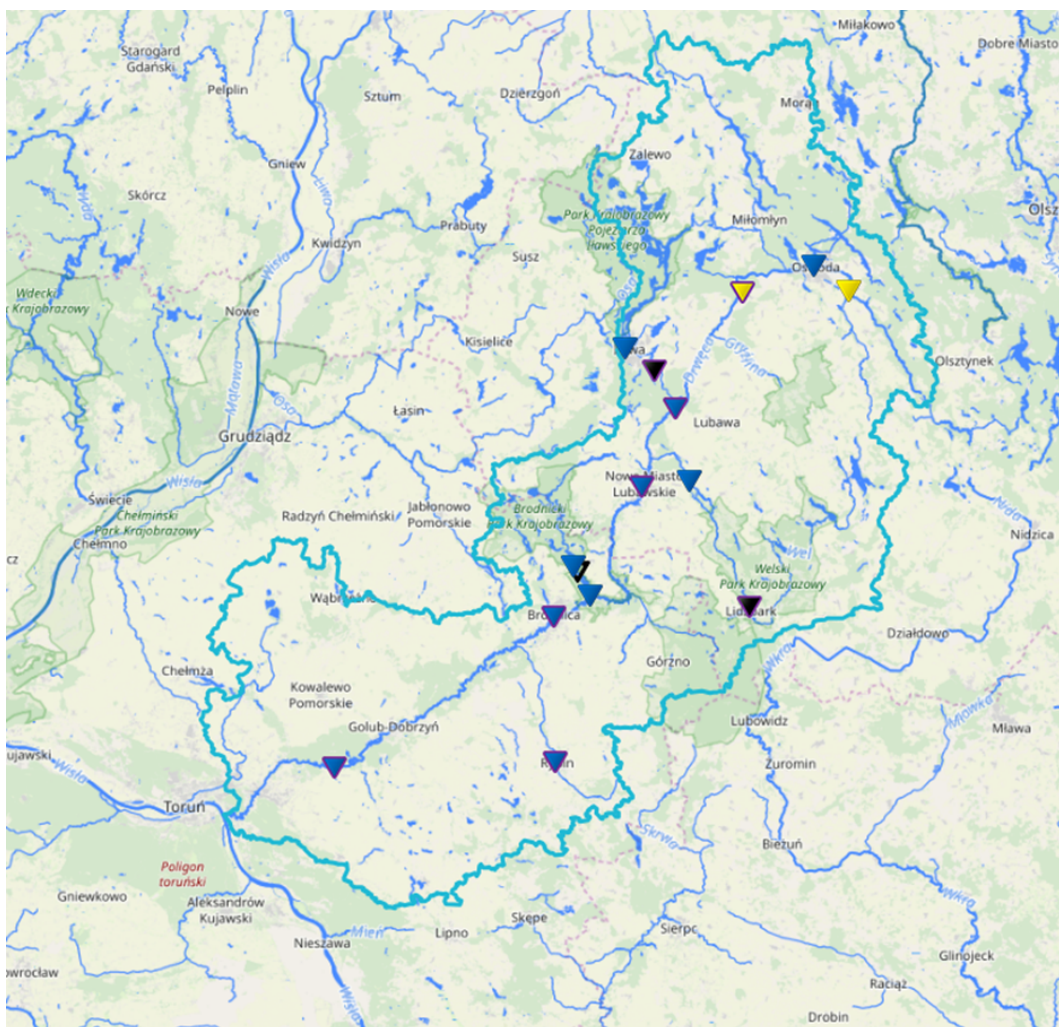
Zlewnia rzeki Drwęcy obejmuje szereg dopływów z czego cztery są objęte programem pomiarowym stanów i przepływów wody (Rys. 1). W zlewni Drwęcy obserwacje i pomiary stanów wody prowadzone są również na trzech jeziorach tj. na jeziorze Drwęckim w Ostródzie, na jeziorze Jeziorak w Iławie i na jeziorze

Bachotek w Bachotku. IMGW-PIB, w ramach Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej, prowadzi systematyczny monitoring hydrologiczny rzeki Drwęcy. Obserwacje umożliwiają zarówno ocenę bieżącej sytuacji hydrologicznej, jak również analizę wieloletniej zmienności stanów wody i przepływów oraz identyfikację kierunku ich zmian.

W zlewni rz. Drwęcy realizacja hydrologicznej osłony kraju odbywa się za pomocą sieci pomiarowo-obserwacyjnej państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej (PSHM) w skład której wchodzi 7 stacji hydrologicznych na rz. Drwęcy i 8 stacji hydrologicznych na jej dopływach (Tab. 1, Rys. 2).

Tab. 1. Wykaz stacji hydrologicznych w zlewni rz. Drwęcy:

Lp.	Identyfikator	Stacja	Rzeka
1	153200010	Idzbark	Drwęca
2	153190050	Brodnica	Drwęca
3	153180140	Elgiszewo	Drwęca
4	153190090	Nowe Miasto Lubawskie	Drwęca
5	153190120	Rodzone	Drwęca
6	153190140	Samborowo	Drwęca
7	153190100	Dziarny	Łławka
8	153190070	Bachotek	Jez. Bachotek (Skarlanka)
9	153190170	Ostróda	Jez. Drwęckie (Drwęca)
10	153190080	Łława	Jez. Jeziorak (Łławka)
11	153190060	Rypin	Rypienica
12	153190180	Bachotek 2	Skarlanka
13	153190190	Tama Brodzka	Skarlanka
14	153190130	Kuligi	Wel
15	153190150	Lidzbark	Wel

Rys. 2 Sieć stacji hydrologicznych w zlewni rz. Drwęcy

W interpelacji zwrócono się o przedstawienie wyników pomiarów i analiz z ostatnich 10 lat. W celu uzyskania bardziej miarodajnej oceny kierunku zmian warunków hydrologicznych IMGW-PIB przekazał analizę rozszerzoną na 30-letni okres 1995-2024. Ostatnie 10 lat stanowi integralną część analizowanego szeregu i pozwala na ocenę współczesnej sytuacji na tle dłuższego wielolecia. Przyjęcie dłuższego okresu analizy pozwala ograniczyć wpływ krótkookresowej zmienności międzyrocznej oraz pojedynczych okresów szczególnie suchych lub wilgotnych na ocenę kierunku zmian. Okres trzydziestoletni odpowiada długości standardowych okresów referencyjnych stosowanych przez Światową Organizację Meteorologiczną (WMO) do charakteryzowania warunków klimatycznych. WMO definiuje standardowe normy klimatologiczne jako wartości wyznaczone dla kolejnych okresów 30-letnich, a aktualnym standardowym okresem referencyjnym jest 1991-2020. Zastosowanie szeregu 1995–2024 nie stanowi wprowadzie standardowego okresu normalnego WMO, jednak jego 30-letnia

długość zapewnia znacznie lepszą podstawę do oceny wieloletniej zmienności hydrologicznej w ostatnich latach niż analiza ograniczona do jednej dekady

Tab. 2. Charakterystyka trendów rocznych przepływów WQ, SQ i NQ Drwęcy oraz stanów WW, SW i NW Jeziora Drwęckiego w okresie 1995–2024 (opracowanie własne na podstawie danych IMGW-PIB)

Stacja	Parametr	Średnia 1995–2024	Trend liniowy / dekadę	Trend względny / dekadę	R ²	τ Manna-Kendalla	p	Trend Sena / dekadę	Ocena trendu
Idzbark	WQ	5,18 m ³ /s	–0,69 m ³ /s	–13,3%	0,059	–0,145	0,261	–0,52 m ³ /s	spadkowy, nieistotny
	SQ	1,65 m ³ /s	–0,16 m ³ /s	–9,4%	0,254	–0,366	0,004	–0,15 m ³ /s	istotny spadkowy
	NQ	0,86 m ³ /s	–0,12 m ³ /s	–13,9%	0,320	–0,390	0,003	–0,11 m ³ /s	istotny spadkowy
Samborowo	WQ	12,36 m ³ /s	–2,19 m ³ /s	–17,7%	0,229	–0,320	0,013	–2,14 m ³ /s	istotny spadkowy
	SQ	5,58 m ³ /s	–1,23 m ³ /s	–22,0%	0,422	–0,490	<0,001	–1,24 m ³ /s	istotny spadkowy
	NQ	2,28 m ³ /s	–0,53 m ³ /s	–23,1%	0,490	–0,578	<0,001	–0,46 m ³ /s	istotny spadkowy
Rodzone	WQ	20,83 m ³ /s	–3,20 m ³ /s	–15,3%	0,086	–0,221	0,087	–2,46 m ³ /s	spadkowy, nieistotny
	SQ	9,19 m ³ /s	–1,76 m ³ /s	–19,1%	0,328	–0,412	0,001	–1,74 m ³ /s	istotny spadkowy
	NQ	4,12 m ³ /s	–1,06 m ³ /s	–25,7%	0,578	–0,559	<0,001	–1,10 m ³ /s	istotny spadkowy
Nowe Miasto Lubawskie	WQ	30,16 m ³ /s	–5,04 m ³ /s	–16,7%	0,147	–0,256	0,048	–3,82 m ³ /s	istotny spadkowy
	SQ	15,03 m ³ /s	–2,60 m ³ /s	–17,3%	0,380	–0,444	<0,001	–2,62 m ³ /s	istotny spadkowy
	NQ	7,44 m ³ /s	–1,65 m ³ /s	–22,2%	0,564	–0,557	<0,001	–1,69 m ³ /s	istotny spadkowy
Brodnica	WQ	37,40 m ³ /s	–6,16 m ³ /s	–16,5%	0,171	–0,283	0,029	–5,17 m ³ /s	istotny spadkowy
	SQ	19,99 m ³ /s	–3,63 m ³ /s	–18,2%	0,455	–0,481	<0,001	–3,64 m ³ /s	istotny spadkowy
	NQ	10,06 m ³ /s	–2,32 m ³ /s	–23,1%	0,611	–0,614	<0,001	–2,18 m ³ /s	istotny spadkowy
Elgiszewo	WQ	49,64 m ³ /s	–6,93 m ³ /s	–14,0%	0,151	–0,306	0,018	–7,67 m ³ /s	istotny spadkowy
	SQ	24,97 m ³ /s	–4,39 m ³ /s	–17,6%	0,422	–0,448	<0,001	–4,14 m ³ /s	istotny spadkowy
	NQ	12,25 m ³ /s	–2,78 m ³ /s	–22,7%	0,554	–0,571	<0,001	–2,95 m ³ /s	istotny spadkowy
Ostróda – Jez. Drwęckie	WW	483,9 cm	–1,76 cm	–0,36%	0,009	–0,047	0,721	–1,25 cm	brak istotnego trendu
	SW	454,5 cm	–0,64 cm	–0,14%	0,004	+0,007	0,972	+0,12 cm	brak trendu
	NW	431,0 cm	+0,98 cm	+0,23%	0,009	+0,077	0,555	+0,83 cm	słaby wzrost, nieistotny

Objaśnienia: WQ – najwyższy roczny przepływ; SQ – średni roczny przepływ; NQ – najniższy roczny przepływ; WW – najwyższy roczny stan wody; SW – średni roczny stan wody; NW – najniższy roczny stan wody. W przypadku Ostródy wartości trendu względnego mają znaczenie wyłącznie pomocnicze, ponieważ stany wodowskazowe są wielkościami odnoszonymi do zera wodowskazu.

Z informacji przekazanych przez IMGW-PIB wynika, że układ przestrzenny stacji hydrologicznych pozwala na ocenę warunków hydrologicznych na kolejnych odcinkach rzeki, od jej górnego biegu po odcinek dolny. IMGW-PIB prowadzi ponadto obserwacje stanów wody Jeziora Drwęckiego na stacji Ostróda. W przypadku tego akwenu należy jednak uwzględnić jego specyficzny sposób funkcjonowania związany z regulacją odpływu za pomocą urządzeń hydrotechnicznych.

W analizie warunków hydrologicznych Drwęcy podstawowe znaczenie przypisano przepływowi wody, które w sposób bardziej bezpośredni niż same stany wody charakteryzują zasoby wodne rzeki. Dla każdej stacji przeanalizowano roczne przepływy wysokie (WQ), średnie (SQ) i niskie (NQ) (tab. 2).

Z informacji przekazanych przez IMGW-PIB wynika, że uzyskane wyniki wskazują na jednoznaczną przewagę tendencji spadkowych przepływów Drwęcy. Wszystkie 18 analizowanych kombinacji stacji i charakterystyk WQ, SQ oraz NQ wykazuje ujemny kierunek zmian. Szczególnie jednoznaczny obraz uzyskano w przypadku przepływów średnich i niskich. Trendy SQ i NQ są istotne statystycznie na wszystkich sześciu analizowanych stacjach. W przypadku przepływów wysokich WQ kierunek zmian jest również spadkowy na wszystkich stacjach, jednak ich zmienność międzyroczna jest większa. Istotne statystycznie trendy stwierdzono w Samborowie, Nowym Mieście Lubawskim, Brodnicy i Elgiszewie. W Idzbarku i Rodzonym kierunek zmian jest ujemny, lecz trend nie osiąga poziomu istotności statystycznej $\alpha = 0,05$.

W przypadku SQ na wszystkich stacjach stwierdzono statystycznie istotne trendy spadkowe. Na większości profili względne tempo spadku wynosi około 17–22% średniej wieloletniej wartości SQ na dekadę. Wskazuje to, że obserwowane zmiany nie dotyczą wyłącznie sytuacji ekstremalnych, lecz obejmują również okresy przeciętne w ujęciu hydrologicznym.

Najbardziej niekorzystny i jednocześnie najbardziej spójny przestrzennie sygnał zmian stwierdzono dla przepływów niskich NQ. Ujemne trendy NQ występują na wszystkich analizowanych stacjach i we wszystkich przypadkach są istotne statystycznie. Na odcinku od Samborowa do Elgiszewa względne tempo zmian jest przy tym bardzo zbliżone i wynosi około 22–26% średniej wieloletniej wartości NQ na dekadę. Najwyższą wartość stwierdzono w Rodzonym (–25,7%/dekadę), natomiast w Samborowie, Nowym Mieście Lubawskim, Brodnicy i Elgiszewie wynosi ona odpowiednio około –23,1%, –22,2%, –23,1% i –22,7%/dekadę. Tak duża zgodność kierunku i względnego tempa zmian na kolejnych profilach Drwęcy wskazuje, że mamy do czynienia ze zjawiskiem, obejmującym znaczną część systemu rzecznego, a nie wyłącznie z lokalną zmianą warunków hydrologicznych.

Systematyczne obniżanie się rocznych przepływów niskich wskazuje przede wszystkim na pogłębianie się warunków niżówkowych. Stwierdzone zmniejszanie NQ wskazuje jednak na pogarszanie się zdolności zlewni do podtrzymywania odpływu rzecznego w okresach niedoboru opadów. Przepływy niskie są w

znacznym stopniu związane z zasobami retencyjnymi zlewni i zasilaniem podziemnym rzek. Ich systematyczne obniżanie oznacza zatem zmniejszenie odporności systemu rzeczno-geologicznego na długotrwałe okresy bezopadowe i susze hydrologiczne. Wniosek ten jest dodatkowo wzmacniany przez jednoczesne występowanie istotnych statystycznie trendów spadkowych SQ na wszystkich analizowanych profilach. Oznacza to, że obserwowane zmiany nie ograniczają się do epizodów skrajnie niskich przepływów, lecz dotyczą również przeciętnych lat i miesięcy. Łączne występowanie spadkowych trendów SQ i NQ wskazuje tym samym na długookresowe pogarszanie się warunków hydrologicznych i zasobności wodnej systemu Drwęcy.

Analiza przebiegu WQ wskazuje ponadto, że w ostatniej części analizowanego wielolecia nie występowały wezbrania o skali charakterystycznej dla części wcześniejszych lat. Szczególnie od 2018 r. wartości maksymalnych przepływów rocznych pozostają generalnie na niższym poziomie niż podczas największych wezbrań obserwowanych we wcześniejszej części szeregu. Ogranicza to możliwość okresowej odbudowy zasobów wód powierzchniowych i retencji związanej z systemem rzeczno-geologicznym. Wymaga jednak podkreślenia, że ocena wpływu tego zjawiska na zasoby wód podziemnych i retencję całej zlewni wymagałaby odrębnych analiz bilansowych.

Odmienne przebiegi zmian obserwowane są na stacji Ostróda na Jeziorze Drwęckim. W analizowanym trzydziestoleciu nie stwierdzono istotnej statystycznie tendencji zmian wysokich, średnich ani niskich rocznych stanów wody Jeziora Drwęckiego. Tendencja ta również nie jest istotna statystycznie, ale jednoznacznie wskazuje na brak długookresowego obniżania się minimalnych stanów Jeziora Drwęckiego.

Wynik ten należy interpretować z uwzględnieniem specyfiki funkcjonowania Jeziora Drwęckiego. Poziom jego wód oraz wielkość odpływu podlegają regulacji za pomocą urządzeń hydrotechnicznych związanych z gospodarką wodną Kanału Elbląskiego, w szczególności jazu Samborowo. Stabilność wieloletnich stanów jeziora, w tym brak trendu spadkowego stanów minimalnych, jest zgodna z oczekiwanym efektem regulacji odpływu i utrzymywania określonych poziomów piętrzenia.

Z tego względu wyniki obserwacji stanów Jeziora Drwęckiego nie powinny być bezpośrednio wykorzystywane jako wskaźnik naturalnych zmian zasobów wodnych całej zlewni Drwęcy. Nieuwzględnienie wpływu gospodarki wodnej mogłoby prowadzić do błędnej interpretacji sytuacji hydrologicznej i niedoszacowania skali zmian obserwowanych w przepływach rzecznych. Jednocześnie brak spadku minimalnych poziomów jeziora na tle wyraźnego obniżania się przepływów niskich Drwęcy wskazuje na znaczenie regulacji odpływu dla stabilizacji zasobów wodnych samego akwenu.

Podsumowując, analiza danych IMGW-PIB z lat 1995–2024 wskazuje na długookresowe pogarszanie się warunków przepływu Drwęcy. Najważniejszymi cechami obserwowanych zmian są:

1. występowanie ujemnych trendów WQ, SQ i NQ na wszystkich analizowanych stacjach rzecznych zlokalizowanych na Drwęcy;
2. statystycznie istotne zmniejszanie się średnich przepływów rocznych SQ na wszystkich sześciu stacjach;
3. statystycznie istotne zmniejszanie się przepływów niskich NQ na wszystkich sześciu stacjach, wskazujące na pogłębianie się warunków niżówkowych;
4. szczególnie duża przestrzenna spójność zmian NQ, których względne tempo spadku na większości analizowanego biegu Drwęcy wynosi około 22–26% średniej wieloletniej wartości NQ na dekadę;
5. zwiększanie się bezwzględnych wartości trendów spadkowych wraz z biegiem rzeki, związane w znacznej części z przyrostem przepływu wraz ze zwiększeniem powierzchni zlewni;
6. występowanie w ostatnich latach niższych wartości przepływów wysokich niż podczas największych wezbrań wcześniejszej części analizowanego wielolecia;
7. brak analogicznej tendencji spadkowej stanów wody regulowanego Jeziora Drwęckiego, którego szeregu obserwacyjnego nie należy traktować jako bezpośredniego wskaźnika naturalnej zmienności zasobów wodnych całej zlewni. Uzyskane wyniki wskazują zatem, że obserwowane w ostatnich latach niskie stany i przepływy Drwęcy nie powinny być rozpatrywane wyłącznie jako krótkotrwałe zjawisko związane z pojedynczymi suchymi sezonami. Na tle 30-letniego szeregu obserwacyjnego widoczny jest długookresowy kierunek zmian, obejmujący zarówno przeciętną zasobność w wodę rzeki, jak i – w szczególności – warunki przepływów niskich. Wyniki te wskazują na zmniejszanie się zdolności systemu rzecznego do podtrzymywania odpływu podczas okresów suchych i uzasadniają potrzebę dalszej szczegółowej analizy przyczyn obserwowanych zmian oraz czynników kształtujących retencję i bilans wodny całej zlewni Drwęcy.

W załączeniu do niniejszej odpowiedzi na interpelację przekazuję, udostępnione przez IMGW-PIB, charakterystyki dla wszystkich stacji hydrologicznych w zlewni Drwęcy w ostatnim 30-leciu:

- w załączniku 1 zestawiono charakterystyczne stany wody z ostatniego 30-lecia dla stacji hydrologicznych w zlewni Drwęcy;
- w załączniku 2 przedstawiono charakterystyczne przepływy z ostatniego 30-lecia dla stacji hydrologicznych w zlewni Drwęcy

W odpowiedzi na pytanie dotyczące przeprowadzenia analiz dotyczących przyczyn obniżania się poziomu wód w Drwęcy i jej dopływach, uprzejmie informuję, że z informacji przekazanych przez IMGW-PIB wynika, że IMGW-PIB nie prowadził dotychczas kompleksowych, dedykowanych analiz, mających na celu szczegółowe rozpoznanie przyczyn obserwowanych zmian warunków hydrologicznych w zlewni rzeki Drwęcy. Instytut nie dysponuje zatem opracowaniem, które pozwalałoby w

sposób jednoznaczny określić względne znaczenie poszczególnych czynników odpowiedzialnych za obserwowane zmiany. Przeprowadzona na potrzeby niniejszej odpowiedzi analiza wieloletnich przepływów Drwęcy wskazuje jednak na występowanie trwałych tendencji spadkowych, szczególnie wyraźnych w przypadku przepływów średnich i niskich. Wyniki te uzasadniają potrzebę pogłębionego rozpoznania przyczyn obserwowanych zmian z uwzględnieniem zarówno czynników klimatycznych, jak i zmian zachodzących w obrębie całej zlewni. Pełna identyfikacja mechanizmów odpowiedzialnych za pogarszanie się warunków hydrologicznych wymagałaby odrębnego opracowania, obejmującego m.in. analizę wieloletniej zmienności opadów i temperatury powietrza, ewapotranspiracji, warunków zasilania podziemnego, zmian użytkowania i pokrycia terenu, funkcjonowania systemu jeziornego, retencji powierzchniowej i gruntowej oraz wpływu urządzeń hydrotechnicznych i sposobu gospodarowania wodą na kształtowanie się jej zasobów. Zasadne byłoby również przeprowadzenie analiz bilansu wodnego zlewni oraz oceny zmian sezonowej struktury odpływu. Przeprowadzenie takiej analizy mogłoby stanowić podstawę do bardziej precyzyjnego określenia przyczyn obserwowanych zmian oraz wskazania działań najbardziej efektywnych z punktu widzenia ochrony i odbudowy zasobów wodnych zlewni Drwęcy.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące aktualnych prognoz stanu zasobów wodnych w zlewni Drwęcy w perspektywie najbliższych 5, 10 i 20 lat; uprzejmie informuję, co następuje.

Z informacji przekazanych przez IMGW-PIB wynika, że IMGW-PIB nie dysponuje obecnie dedykowanym opracowaniem prognostycznym, określającym przyszłe zmiany zasobów wodnych zlewni Drwęcy w horyzoncie 5, 10 i 20 lat. Nie przeprowadzono dotychczas kompleksowego modelowania hydrologicznego tej zlewni, które, przy wykorzystaniu odpowiednio dobranych scenariuszy zmian klimatycznych, pozwalałoby na ilościowe określenie przyszłych zmian przepływów, odpływu jednostkowego, zasobów retencyjnych oraz częstości występowania warunków niżówkowych.

Pomimo braku dedykowanej prognozy dla zlewni Drwęcy możliwe jest jednak wskazanie prawdopodobnego kierunku przyszłych zmian, biorąc pod uwagę zarówno wyniki analizy wieloletnich obserwacji hydrologicznych przedstawione wyżej, jak również dostępne projekcje zmian klimatu oraz wyniki badań, dotyczących przyszłych warunków hydrologicznych Polski.

Analiza przepływów Drwęcy z lat 1995–2024 wskazuje na występowanie spadkowych tendencji przepływów na wszystkich analizowanych stacjach wodowskazowych. Wskazuje to na długookresowe zmniejszanie się przeciętnej zasobności wodnej rzeki oraz pogłębianie warunków niżówkowych i zmniejszanie zdolności systemu rzecznej do podtrzymywania odpływu w okresach suchych.

Kierunek obserwowanych zmian należy rozpatrywać również w kontekście projekcji przyszłego klimatu Polski. Dostępne scenariusze klimatyczne wskazują na dalszy wzrost średniej temperatury powietrza w kolejnych dekadach XXI wieku. Wzrost temperatury prowadzi do zwiększenia zapotrzebowania atmosfery na wodę i sprzyja zwiększeniu ewapotranspiracji potencjalnej. W okresie wegetacyjnym oznacza to możliwość zwiększenia strat wody z powierzchni terenu i roślinności, szczególnie podczas okresów o niewielkich sumach opadów. Jednocześnie prognozowany wzrost temperatury, szczególnie wyraźny w okresie zimowym, będzie wpływał na warunki powstawania i utrzymywania się pokrywy śnieżnej. Zmniejszenie liczby dni z trwałą pokrywą śnieżną oraz ograniczenie jej grubości prowadzą do zmniejszenia znaczenia retencji śnieżnej i wiosennego zasilania roztopowego. W konsekwencji woda, pochodząca z opadów zimowych może w większym stopniu odpływać w okresie zimowym, zamiast być czasowo magazynowana w postaci śniegu i zasilać rzeki, gleby oraz wody podziemne w okresie wiosennym. Ma to szczególne znaczenie dla warunków hydrologicznych, występujących w okresie wiosennym i na początku sezonu wegetacyjnego. Ograniczenie retencji śnieżnej, wcześniejsze roztopy oraz wzrost temperatury mogą powodować wcześniejsze wyczerpywanie zasobów wody zgromadzonych w zlewni i zwiększać podatność systemu hydrologicznego na wystąpienie niedoborów wody podczas kolejnych tygodni lub miesięcy bez znaczących opadów.

W odniesieniu do opadów atmosferycznych projekcje klimatyczne dla Polski są bardziej złożone niż w przypadku temperatury. Nie wskazują one na równie jednoznaczny długookresowy spadek rocznych sum opadów. W części scenariuszy prognozowane są niewielkie wzrosty sum opadów, zwłaszcza w chłodnej części roku, przy jednoczesnych zmianach ich sezonowego rozkładu i charakteru. Z punktu widzenia zasobów wodnych oznacza to, że utrzymanie się zbliżonych lub nawet nieznacznie większych rocznych sum opadów nie musi prowadzić do zwiększenia dostępnych zasobów wodnych. W warunkach wzrostu temperatury większa część wody może bowiem powracać do atmosfery w procesie parowania i transpiracji. Jednocześnie zmiana struktury opadów, w tym występowanie dłuższych okresów bezopadowych rozdzielanych intensywnymi opadami, może ograniczać efektywność odbudowy zasobów retencyjnych zlewni. Intensywny opad nie jest hydrologicznie równoważny opadowi o tej samej sumie rozłożonemu równomiernie w czasie, ponieważ większa część wody może zostać szybko odprowadzona w postaci spływu powierzchniowego zamiast zasilić retencję glebową i wody podziemne.

Istotnym elementem przyszłego bilansu wodnego będzie zatem relacja pomiędzy opadem atmosferycznym a rosnącymi stratami na ewapotranspirację. Wzrost temperatury i wydłużenie sezonu wegetacyjnego mogą prowadzić również do zwiększenia zapotrzebowania roślinności na wodę. Jednocześnie podczas okresów suchych należy liczyć się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na wodę ze strony rolnictwa, gospodarki komunalnej i innych sektorów gospodarki. Oznacza to

możliwość jednoczesnego występowania zmniejszonej dostępności zasobów i zwiększonego zapotrzebowania na wodę.

Dostępne dla Polski wyniki modelowania hydrologicznego wskazują, że reakcja poszczególnych zlewni na zmiany klimatu może być zróżnicowana przestrzennie i sezonowo, a prognozy obarczone są niepewnością, wynikającą zarówno z przyjętego scenariusza zmian klimatu, jak i zastosowanego modelu hydrologicznego. Niemniej jednak wyniki badań wskazują na możliwość istotnych zmian składowych bilansu wodnego, w tym ewapotranspiracji, wilgotności gleby, zasilania podziemnego, odpływu powierzchniowego i przepływów rzecznych.

W przypadku Drwęcy szczególne znaczenie ma fakt, że prognozowane kierunki zmian klimatycznych nakładają się na już obserwowane tendencje spadkowe przepływów. W związku z tym, przy braku działań zwiększających zdolność zlewni do retencjonowania wody, należy liczyć się z możliwością dalszego pogarszania warunków hydrologicznych, szczególnie podczas długotrwałych okresów bezopadowych. Może się to przejawiać przede wszystkim dalszym obniżaniem przepływów niskich, pogłębianiem niżówek hydrologicznych, zmniejszeniem odpływu jednostkowego ze zlewni, wcześniejszym wyczerpywaniem zasobów wody zgromadzonych w okresie zimowo-wiosennym oraz zwiększeniem podatności rzeki i związanych z nią ekosystemów na występowanie suszy hydrologicznej.

Należy jednak wyraźnie podkreślić, że powyższe wnioski określają prawdopodobny kierunek zmian, wynikający z zestawienia dotychczas obserwowanych tendencji hydrologicznych na Drwęcy z projekcjami zmian klimatu dla Polski. Nie stanowią one ilościowej prognozy zasobów wodnych zlewni Drwęcy dla konkretnych horyzontów 5, 10 i 20 lat.

Uzyskanie takich prognoz wymagałoby przygotowania dedykowanego opracowania prognostycznego dla zlewni Drwęcy, obejmującego powiązanie regionalnych projekcji klimatycznych z modelem hydrologicznym zlewni. Analiza taka powinna mieć charakter wariantowy i umożliwiać ocenę przyszłych zmian parametrów hydrologicznych zlewni, a także zmian częstości i intensywności występowania warunków suszy hydrologicznej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące prowadzonych prac nad zwiększeniem retencji wodnej w zlewni Drwęcy, zgodnie z przekazanymi informacjami od PGW Wody Polskie, uprzejmie informuje, iż na obszarze zlewni Drwęcy są realizowane działania związane z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych oraz przedsięwzięcia wynikające z obowiązujących dokumentów planistycznych. Zakres realizowanych zadań jest uzależniony od dostępności środków finansowych oraz priorytetów określanych dla gospodarki wodnej. W pierwszej kolejności są realizowane zadania niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz prawidłowego funkcjonowania istniejącej infrastruktury.

Na ww. obszarze zrealizowano następujące prace utrzymaniowe:

- a) w 2022 r.

- prace remontowe na obiektach hydrotechnicznych (jaz Miłomłyn, zastawka Samborowo, jaz Nastajki, jaz Idzbark, jaz Lubawa, jaz Rodzono) w celu poprawy ich stanu technicznego; Prace zrealizowane na ciekach: Kanał Ulgi w m. Miłomłyn, Poburzanka w m. Samborowo oraz m. Nastajki, Drwęca w m. Idzbark, Sandela w m. Lubawa, Elszka Lubawska w m. Rodzone;
 - prace remontowe na jazie Mień km 41+633;
- b) w 2025 r.
- remont wrót bezpieczeństwa Zagadka na Kanale Ławskim w m. Zalewo (zadanie nr 8 Monitoring PKZW 2025).

Ponadto PGW Wody Polskie poinformowało, że opracowano dokumentację na modernizację jazu w Samborowie na rzece Drwęcy wraz z przenoską dla kajaków w 2025 r. Roboty budowlane są zaplanowane na lata 2027-2028.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące rozszerzenia programów małej retencji na obszarze zlewni Drwęcy oraz zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na ten cel, uprzejmie informuję, że PGW Wody Polskie poinformowało, że aktualnie nie są prowadzone odrębne prace dotyczące rozszerzenia programów małej retencji dedykowanych wyłącznie zlewni Drwęcy. Działania związane ze zwiększaniem retencji są analizowane i realizowane w ramach krajowych dokumentów planistycznych oraz dostępnych instrumentów finansowych. Ewentualne nowe przedsięwzięcia będą uzależnione od potrzeb oraz możliwości finansowych.

Zgodnie z przekazanymi informacjami od PGW Wody Polskie, nie prowadzono analiz dotyczących możliwości budowy nowych stopni wodnych oraz urządzeń piętrzących na rzece Drwęcy, których celem byłoby zwiększenie retencji i stabilizacja poziomu wód. PGW Wody Polskie wskazuje, że realizacja tego rodzaju przedsięwzięć wymaga każdorazowo przeprowadzenia szczegółowych analiz technicznych, hydrologicznych, ekonomicznych i środowiskowych, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa oraz możliwości technicznych z uwagi na występujące na danym obszarze formy ochrony przyrody.

Zgodnie z przekazanymi informacjami od Wód Polskich, nie przeprowadzano oceny możliwości stopniowania wybranych odcinków rzeki Drwęcy w celu zwiększenia retencji lub stabilizacji poziomu wód. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w obszarze zlewni Drwęcy funkcjonuje już system hydrotechniczny – Kanał Elbląski, obejmujący m.in. urządzenia piętrzące i śluzy, które służą utrzymaniu warunków funkcjonowania przedmiotowego szlaku wodnego. Kanał Elbląski jest połączony z systemem wodnym Drwęcy poprzez Jezioro Drwęckie, co sprawia, że gospodarowanie wodą na tym obszarze wymaga uwzględnienia potrzeb żeglugowych, środowiskowych oraz dostępnych zasobów wodnych. PGW Wody Polskie, w związku z brakiem odrębnych analiz dotyczących stopniowania Drwęcy, nie dysponuje oceną możliwości realizacji takich przedsięwzięć z uwzględnieniem aspektów hydrologicznych, środowiskowych i ekonomicznych.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości objęcia zlewni Drwęcy pilotażowym programem gospodarowania wodami, który mógłby stanowić model dla innych regionów kraju, uprzejmie informuję, że zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne oraz z Ramową Dyrektywą Wodną, podstawowym dokumentem planistycznym w gospodarowaniu wodami jest plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Dla zlewni rzeki Drwęcy obowiązuje aktualnie Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. W ww. planach zawarto szereg informacji na temat stanu wód, presji, obszarów chronionych, celów środowiskowych oraz planowanych działań niezbędnych do osiągnięcia tych celów. Należy przy tym zaznaczyć, iż sfera planistyczna gospodarki wodnej podlega ścisłym regulacjom już na poziomie prawa Unii Europejskiej, która zobowiązuje Kraje członkowskie do opracowania określonych w przepisach dokumentów planistycznych uwzględniając podział na obszary dorzeczy. Zagadnienia związane z ochroną zasobów wodnych oraz przeciwdziałaniem skutkom suszy są uwzględniane w obowiązujących dokumentach planistycznych, w szczególności w planach gospodarowania wodami i Planie przeciwdziałania skutkom suszy. Obecnie nie są prowadzone prace nad odrębnym, dedykowanym wyłącznie zlewni Drwęcy, programem ochrony i odbudowy zasobów wodnych.

Zgodnie z przekazanymi informacjami od PGW Wody Polskie, zadania w zakresie gospodarki wodnej są realizowane w ramach środków przyznanych w obowiązujących planach finansowych oraz środków pozyskiwanych z programów krajowych i europejskich. PGW Wody Polskie nie posiada informacji o planowanym uruchomieniu odrębnego mechanizmu finansowego dedykowanego wyłącznie przeciwdziałaniu skutkom suszy i ochronie zasobów wodnych w zlewni rzeki Drwęcy.

Należy podkreślić, że działania są prowadzone w oparciu o zasadę zrównoważonego gospodarowania wodami, przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności zapewnienia bezpieczeństwa wodnego mieszkańców, ochrony środowiska oraz rozwoju społeczno-gospodarczego regionów. Priorytetem w tych działaniach jest zwiększanie retencji, ochrona ekosystemów wodnych i odtwarzanie naturalnych zdolności retencyjnych zlewni, co stanowi najskuteczniejszą długofalową odpowiedź na wyzwania wynikające ze zmian klimatu.

Z poważaniem,

Dokument podpisany elektronicznie przez:
z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu